

Sygn.akt III AUa 596/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Bożena Szponar - Jarocka (spr.)

Sędziowie: SA Sławomir Bagiński

SA Dorota Elżbieta Zarzecka

Protokolant: Anna Kuklińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 grudnia 2016 r. w B.

sprawy z odwołania E. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 12 kwietnia 2016 r. sygn. akt III U 12/16

I. zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. z dnia 20 listopada 2015 r.;

II. zasądza od odwołującej E. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego organu rentowego za II instancję.

SSA Sławomir Bagiński SSA Bożena Szponar - Jarocka SSA Dorota Elżbieta Zarzecka

Sygn. akt III AUa 596/16

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. decyzją z dnia 20 listopada 2015 r. przyznał E. K. prawo do emerytury od dnia 1 grudnia 2014 r.

W odwołaniu od tej decyzji E. K. wskazała, że wyliczając wysokość emerytury organ rentowy niezasadnie pomniejszył kwotę emerytury o sumę kwot pobranych emerytur. Zdaniem odwołującej, organ rentowy niezasadnie zastosował art. 55a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, bowiem należało zastosować przepisy obowiązujące w dniu 1 grudnia 2014 r., tj. przed nowelizacją wprowadzoną ustawą z dnia 5 marca 2015 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. Organ rentowy wskazał, że wykonując wyrok Sądu Okręgowego w Ostrołęce z dnia 22 października 2015 r. (sygn. akt III U 104/15), decyzją z dnia 20 listopada

2015 r. przyznał E. K. emeryturę od dnia 1 grudnia 2014 r. Przy ustalaniu jej wysokości organ rentowy zastosował art. 55 i 55a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i podstawę obliczenia emerytury pomniejszył o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2016 r. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że wysokość emerytury E. K. obliczona na dzień 1 grudnia 2014 r. zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynosi 8.248,77 zł brutto.

Sąd Okręgowy ustalił, że decyzją z dnia 9 października 1997 r. przyznano E. K. (urodzonej w dniu (...)) prawo do wcześniejszej emerytury na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 marca 1997 r. w sprawie wcześniejszego przechodzenia na emeryturę pracowników zwalnianych z przyczyn dotyczących zakładów pracy. Mimo przyznania emerytury, odwołująca nadal kontynuowała zatrudnienie. W dniu 11 grudnia 2014 r. E. K. złożyła w ZUS wniosek o przeliczenie emerytury i przyznanie jej emerytury obliczonej na podstawie art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W dniu 31 grudnia 2014 r. organ rentowy wydał decyzję, w której odmówił jej przeliczenia wysokości emerytury w oparciu o art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, uznając, że nie spełnia ona warunków przewidzianych w tym przepisie. E. K. wniosła odwołanie od tej decyzji. Sąd Okręgowy w Ostrołęce wyrokiem z dnia 22 października 2015 r. wydanym w sprawie o sygn. akt III U 104/15 zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że począwszy od dnia 1 grudnia 2014 r. ustalił wysokość emerytury E. K. w oparciu o art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wykonując powyższy prawomocny wyrok, organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 20 listopada 2015 r. przyznał E. K. emeryturę, poczynając od dnia 1 grudnia 2014 r. Przy ustalaniu jej wysokości organ rentowy zastosował przepis art. 55 i 55a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tj. podstawę obliczenia emerytury pomniejszył o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Wysokość emerytury wyniosła 5.893,04 zł brutto. Kwota emerytury – bez potrącenia z art. 55a tej ustawy – wyniosła 8.248,77 zł brutto.

Oceniając prawidłowość wydania decyzji z dnia 20 listopada 2015 r., Sąd Okręgowy odwołał się do art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który daje ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., uprawnienie do obliczenia emerytury na podstawie art. 26, jeżeli jest ona wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53. Sąd stwierdził, że kwestią przesądzoną wyrokiem Sądu Okręgowego w Ostrołęce z dnia 22 października 2015 r. wydanym w sprawie o sygn. akt III U 104/15 jest uprawnienie odwołującej do emerytury obliczonej zgodnie z art. 55 tej ustawy.

Odwołując się do art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd stwierdził, że prawo do świadczeń określonych w tej ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Podkreślił, że nabycie prawa do emerytury następuje ex lege z chwilą ziszczenia się przesłanek, nie zaś z mocy decyzji organu rentowego, która tylko nabycie to potwierdza, a więc nie ma charakteru prawotwórczego, lecz deklaratoryjny. Prawo do świadczeń powstaje i istnieje niezależnie od decyzji organu rentowego, a tylko jego realizacja w postaci wypłaty świadczenia wymaga potwierdzenia decyzją (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2000 r., III ZP 29/00; wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 14 maja 2015 r., III AUa 1377/14). Decyzja ZUS potwierdzająca uprawnienie do dochodzonego świadczenia (emerytury) jest jednocześnie decyzją ustalającą prawo do jego pobierania w określonej w decyzji wysokości (wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 6 maja 2015 r., III AUa 1010/14).

Sąd Okręgowy podkreślił, że organ rentowy decyzją z dnia 20 listopada 2015 r. przyznał odwołującej prawo do emerytury od dnia 1 grudnia 2014 r., stosując przepis art. 55a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a w szczególności ust. 2 tego przepisu. Odwołując się do treści art. 55a ustawy Sąd zaznaczył, że jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę, do której miał ustalone prawo przed ustaleniem prawa do emerytury z tytułu

osiągnięcia wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, podstawę obliczenia emerytury zgodnie z art. 26 pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Zdaniem Sądu, przepis art. 55a, a tym samym art. 55a ust. 2, nie ma zastosowania do sytuacji odwoławczej. Przepis ten został wprowadzony do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na mocy ustawy z dnia 5 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 552) i obowiązuje od dnia 1 maja 2015 r. Ustawa ta w tym zakresie nie zawiera przepisów przejściowych, co oznacza, że może mieć zastosowanie do obliczania emerytur przyznawanych od dnia jej wejścia w życie. Brak przepisów przejściowych noweli z dnia 5 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pozwala na zastosowanie ogólnych reguł nakazujących stosowanie nowych zasad obliczania emerytury dopiero od dnia wejścia ich w życie na przyszłość. Emerytura wyliczana zgodnie z art. 55 (a tym samym według art. 26) została przyznana odwołującej przez Sąd od dnia 1 grudnia 2014 r., dlatego zdaniem Sądu do obliczania jej wysokości należy stosować przepisy obowiązujące w dniu 1 grudnia 2014 r., gdyż w tej dacie odwołująca nabyła prawo do obliczenia emerytury zgodnie z art. 55. Sąd zaznaczył, że zgodnie ze stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego zasada niedziałania prawa wstecz oznacza zakaz stanowienia norm prawnych nakazujących stosowanie nowo ustanowionych przepisów do zdarzeń, które miały miejsce przed ich wejściem w życie, zaś naruszenie tej zasady jest związane z naruszeniem zasady ochrony praw nabytych (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 kwietnia 2007 r., SK 19/06, OTK ZU 37/4/A/2007; wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2008 r., K 33/06, OTK-A 2008/6/106). Trybunał zwrócił uwagę, że decydujący jest moment powstania prawa podmiotowego, które powstaje po łącznym spełnieniu ustawowo określonych warunków.

Zdaniem Sądu Okręgowego, skoro prawo E. K. do obliczenia emerytury według art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych powstało w dniu 1 grudnia 2014 r., to należało zastosować przepisy obowiązujące w tej dacie. Sąd zobowiązał więc organ rentowy do obliczenia wysokości emerytury bez pomniejszenia o sumę kwot pobranych emerytur, o którym mowa w art. 55a ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W oparciu o pismo organu rentowego datowane na dzień 15 marca 2016 r. Sąd ustalił, że kwota emerytury obliczona na dzień 1 grudnia 2014 r. zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynosi 8.248,77 zł brutto. Z tych względów Sąd orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Organ rentowy złożył apelację od wyroku Sądu Okręgowego zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1. naruszenie prawa procesowego, tj. art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., poprzez nieuwzględnienie przy wyrokowaniu stanu prawnego istniejącego w dacie wydania zaskarżonej decyzji ZUS z dnia 20 grudnia 2015 r.,
2. naruszenie prawa procesowego, tj. art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., poprzez wadliwe sformułowanie sentencji orzeczenia i nie odniesienie się do istoty sporu pomiędzy stronami,
3. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 55a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2009 r., Nr 153, poz.1227 z późn.zm.) poprzez jego niezastosowanie,
4. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) poprzez jego pominięcie przy wyrokowaniu,
5. naruszenie prawa materialnego, tj. przepisu art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2009 r., Nr 153, poz.1227 z późn.zm.), poprzez jego błędną interpretację, która odbyła się z pominięciem treści art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wskazując na te zarzuty, apelujący wniósł o zmianę wyroku w całości i oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie z uwagi na naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 55, art. 26, art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 z późn. zm., zwanej dalej ustawą emerytalną).

Na wstępie należy stwierdzić, że odwołująca otrzymała wcześniejszą emeryturę na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 marca 1997 r. w sprawie zasad wcześniejszego przechodzenia na emeryturę pracowników zwalnianych z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy (Dz.U. Nr 29, poz. 159). Rozporządzenie to zostało wydane na podstawie art. 27 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 z późn. zm.). Wskazana wyżej ustawa utraciła moc obowiązującą na podstawie art. 195 pkt 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dniem 1 stycznia 1999 r. Zasadniczo przepis art. 55 ustawy emerytalnej, a więc art. 24, art. 25 i art. 26, odnosi się do osób, które nabyły prawo i pobierały wcześniejsze emerytury na podstawie aktualnie obowiązującej ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. Stosownie jednak do art. 180 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej osoby, którym w dniu wejścia w życie ustawy przysługują emerytury na podstawie przepisów, o których mowa w art. 195, zachowują prawo do tych świadczeń w wysokości ustalonej przed dniem wejścia w życie ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2-5 i z uwzględnieniem art. 6-9.

Odnosząc się do zarzutów apelacji, należy przypomnieć, że w myśl art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53 tej ustawy. Pomimo wielu problemów interpretacyjnych, jakie stwarzał ten przepis, ugruntowane orzecznictwo Sądu Najwyższego stanęło na stanowisku, że ubezpieczony urodzony przed dniem 1 stycznia 1949 r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej, także i niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r., II UZP 4/13; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2013 r., II UK 424/12; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2014 r., I UK 27/14).

Od dnia 1 maja 2015 r. dodano do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych art. 55a (na podstawie ustawy z dnia 5 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych; Dz.U. z 2015 r., poz. 552). W tym artykule wprowadzono zasadę, że przepis art. 55 stosuje się również do ubezpieczonego, który miał ustalone prawo do emerytury przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę, o której mowa w art. 27 (ust. 1). Jeżeli jednak ubezpieczony pobrał emeryturę, do której miał ustalone prawo przed ustaleniem prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, podstawę obliczenia emerytury zgodnie z art. 26 pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne (ust. 2). W ustępie 3 wprowadzono zaś zasadę, że prawo do emerytury ustalone przed osiągnięciem wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, ustaje z dniem, od którego została przyznana emerytura na podstawie art. 27, obliczona zgodnie z art. 26.

W wyroku z dnia 6 kwietnia 2016 r. w sprawie o sygn. akt II UK 78/15 Sąd Najwyższy wyjaśnił mechanizm ustalania wysokości emerytury na podstawie art. 55 dla ubezpieczonych urodzonych przed 1 stycznia 1949 r., zajmując jednoznaczne stanowisko, że ubezpieczony, urodzony przed 1 stycznia 1949 r., wyrażając wolę „wejścia” do systemu zdefiniowanej składki, zostaje jego beneficjentem na warunkach obowiązujących w tym systemie osoby urodzone w latach 1949-1968. Wobec jednolitej wykładni art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyjętej w orzecznictwie sądowym, Sąd Najwyższy uznał, że jego normatywny sens wyznaczony

został przez judykaturę, stąd dodanie art. 55a ust. 1 nie stanowi zmiany stanu prawnego, ale jego potwierdzenie i doprecyzowanie, nie tworzy więc nowej normy prawnej (dotychczas nieistniejącej). Dotyczy to również art. 55a ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż wynikająca z niego norma była już zawarta w treści przepisów tej ustawy. Artykuł 26 tej ustawy nie funkcjonuje w „próżni normatywnej”, ale jest jedną z wielu jednostek legislacyjnych i redakcyjnych nowego systemu zabezpieczenia emerytalnego, dlatego powinien być interpretowany z uwzględnieniem powiązanych z nim regulacji normatywnych ustawy. Emerytura obliczona na podstawie art. 26 to „równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25” (ust. 1). Z kolei kwota ustalona „w sposób określony w art. 25”, to podstawa obliczenia emerytury (art. 25 ust. 1), na którą składają się kwoty „składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185”. Dalej idąc, stosownie do art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, podstawę obliczenia emerytury pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne, jeżeli ubezpieczony „pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2014 r. poz. 191 i 1198 oraz z 2015 r. poz. 357)”. Wszystkie opisane operacje stanowią „obliczenie emerytury na podstawie art. 26”.

Sąd Najwyższy wskazał, że zgodnie z art. 25 ust. 1b, możliwość przejścia z systemu zdefiniowanego świadczenia (obliczonego według zasad wynikających z art. 53) do systemu zdefiniowanej składki wiąże się z koniecznością pomniejszenia podstawy obliczenia emerytury kapitałowej „o sumę kwot pobranych emerytur”. Zasada ta - w zgodzie z art. 32 Konstytucji RP - w równym stopniu powinna dotyczyć wszystkich osób pobierających świadczenie (niezależnie od daty urodzenia) właśnie ze względu na „zrównanie” w art. 55 praw osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. z prawami osób urodzonych w latach 1949-1968. Ubezpieczony, urodzony przed 1 stycznia 1949 r., wyrażając wolę „wejścia” do systemu zdefiniowanej składki, zostaje jego beneficjentem na warunkach obowiązujących w tym systemie osoby urodzone w latach 1949-1968.

Sąd Najwyższy podkreślił też, że ubezpieczonym urodzonym w latach 1949-1968, zgodnie z art. 46, przysługują emerytury „na warunkach określonych w art. 29, 32, 33 i 39”, a więc w istocie są te same emerytury, jakie przysługują urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. i dla obu grup ubezpieczonych są one wyrazem przejściowego utrzymania przywilejów dotyczących możliwości nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Z tego punktu widzenia norma zawarta w art. 46 pełni rolę taką jak przepis intertemporalny, ponieważ rozwiązuje kwestie związane z zachowaniem ekspektatyw praw nabytych w starym systemie, a więc pod rządami przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie ustawy o systemie emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (przed 1 stycznia 1998 r.). Innymi słowy, art. 46 rozstrzyga, które przepisy dotyczące świadczeń z systemu zdefiniowanego świadczenia (zasadniczo przewidzianego dla osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r.) i pod jakimi warunkami (nieprzystąpienie do otwartego funduszu emerytalnego, spełnienie warunków do uzyskania emerytury do 31 grudnia 2008 r. i dawniej rozwiązanie stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem) mają zastosowanie także do osób urodzonych w latach 1949-1968. Art. 46 nie kreuje samodzielnie (odrębnie) prawa do jakichś innych emerytur niż wynikające z art. 29, 32, 33 i 39, a jest jedynie normatywnym, międzyczasowym łącznikiem osób urodzonych w latach 1949-1968 z uprawnieniami płynącymi ze starego systemu emerytalnego, stąd emerytury „na podstawie art. 46” (jak to określa art. 25 ust. 1b) to w istocie emerytury „na podstawie art. 29, 32, 33 i 39”. Dlatego moc obowiązująca art. 25 ust. 1b rozciąga się także na osoby urodzone przed 1 stycznia 1949 r., które przed złożeniem wniosku, o którym mowa w art. 55, pobierały emerytury na podstawie art. 29, 32, 33 i 39, a dodanie art. 55a ust. 2 stanowi zwerbalizowanie treści normatywnej, która do tej pory wynikała z wykładni systemowej i funkcjonalnej.

Wprawdzie odwołującej została przyznana emerytura przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a więc i art. 46 tej ustawy. Jednakże uznanie, że odwołująca może skorzystać z art. 55 ustawy emerytalnej, ale nie ma do niej zastosowania art. 25 ust. 1b

tej ustawy, mimo że przez wiele lat pobierała wcześniejszą emeryturę, która nie została wymieniona w tym przepisie, stawiałoby ją w uprzywilejowanej, niemającej uzasadnienia prawnego pozycji nie tylko w stosunku do ubezpieczonych pobierających wcześniejszą emeryturę urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., ale również ubezpieczonych urodzonych przed tą datą, którzy nabyli prawo do emerytury na podstawie art. 29, art. 32, art. 33 i art. 39 aktualnie obowiązującej ustawy emerytalnej. Zatem podkreślenia wymaga, że możliwość przejścia z systemu zdefiniowanego świadczenia (obliczonego według zasad wynikających z art. 53 ustawy emerytalnej) do systemu zdefiniowanej składki wiąże się z koniecznością pomniejszenia podstawy obliczenia emerytury kapitałowej „o sumę kwot pobranych emerytur”. Zasada ta, uwzględniając przepis art. 32 Konstytucji RP, w równym stopniu powinna dotyczyć wszystkich osób pobierających świadczenia (niezależnie od daty urodzenia, a jeśli otrzymywały wcześniejsze emerytury – podstawy prawnej tych świadczeń) właśnie ze względu na zrównanie w art. 55 ustawy emerytalnej praw osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r. z prawami osób urodzonych od tej daty. Zarzuty naruszenia art. 25 ust. 1b, art. 26 i art. 55a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych są zatem zasadne.

Reasumując, niezależnie od tego, czy wniosek o emeryturę obliczoną w trybie art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych został złożony przed wejściem w życie art. 55a tej ustawy, to - zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego - od kwoty emerytury obliczonej na podstawie art. 55 ustawy emerytalnej należy odliczyć kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur.

Zasadny jest też zarzut naruszenia art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Należy podzielić stanowisko organu rentowego, że Sąd Okręgowy wadliwie sformułował sentencję swojego orzeczenia. Wskazanie w sentencji orzeczenia zmieniającego kwotowo wysokości emerytury, którą Sąd Okręgowy przyznał ubezpieczonej, nawet ze wskazaniem podstawy prawnej jej obliczenia (tj. art. 26 ustawy emerytalnej), nie uwzględnia nakazu sformułowania orzeczenia w sposób zastępujący zaskarżoną decyzję. Należy bowiem zwrócić uwagę, że zaskarżona decyzja emerytalna wskazuje sposób wyliczenia świadczenia i jego wysokość. Nie ulega wątpliwości, że emerytura przyznana E. K. została obliczona przez organ rentowy na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej. Wskazanie przez Sąd Okręgowy w sentencji wyroku przepisu art. 26 tej ustawy jako podstawy obliczenia emerytury odwołującej nie odnosiło się zatem do istoty sprawy i nie było sporne. Kwestią sporną w niniejszej sprawie było bowiem ustalenie, czy osobom urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., które pobierały wcześniejszą emeryturę przed ustaleniem prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego obliczonej zgodnie z art. 55 w związku z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, należy pomniejszyć podstawę obliczenia emerytury zgodnie z art. 26 o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. z dnia 20 listopada 2015 r. (pkt I sentencji wyroku), zaś o kosztach postępowania apelacyjnego orzekł zgodnie z § 9 ust. 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804) - pkt II sentencji wyroku.

SSA Sławomir Bagiński SSA Bożena Szponar-Jarocka SSA Dorota Elżbieta Zarzecka